

**JUBILEUSZ 35-LECIA POLSKIEGO TOWARZYSTWA
PEDAGOGICZNEGO¹. KONFERENCJA NAUKOWA
TOŻSAMOŚĆ PEDAGOGIKI. TOWARZYSKOŚĆ
– ETYCZNOŚĆ – WSPÓLNOTOWOŚĆ
(Warszawa, 11 maja 2016 r.)**

W dniu 11 maja 2016 r. w Auli Starego BUW-u, przy ul. Krakowskie Przedmieście 26/28 w Warszawie odbyła się konferencja naukowa *Tożsamość pedagogiki. Towarzyskość – Etyczność – Wspólnotowość*. Konferencja zorganizowana została z okazji jubileuszu 35-lecia Polskiego Towarzystwa Pedagogicznego.

Konferencja została poprzedzona zebraniem Walnego Zjazdu Delegatów PTP, podczas którego zatwierdzono nowy Statut PTP. W trakcie Zjazdu odbyło się głosowanie nad kandydatami do wyróżnienia tytułem Członka Honorowego PTP. Po wygłoszeniu laudacji kandydatów przez prof. dr hab. Joannę Ostrouch-Kamińską delegaci jednogłośnie wyrazili poparcie dla następujących kandydatów: prof. dr hab. Czesława Banacha, prof. dr hab. Marii Czerepaniak-Walczak, prof. dr hab. Henryki Kwiatkowskiej, prof. dr hab. Ryszarda Macieja Łukaszewicza, dr Haliny Rotkiewicz, prof. dr hab. Joanny Rutkowiak, prof. dr hab. Mariana Walczaka, prof. UW. dr hab. Wiktora Żłobickiego.

Uroczystego otwarcia konferencji dokonała prof. dr hab. Joanna Madalińska-Michalak, natomiast powitania prof. dr hab. Anna Wiłkomirska-Dziekan Wydziału Pedagogicznego Uniwersytetu Warszawskiego, która w swym wystąpieniu nawiązała do poglądu Edwarda Abramowskiego, dotyczącego wolności warunkującej podstawowy rozwój nauki i środowiska uczonych.

Następnie list gratulacyjny z okazji jubileuszu 35-lecia PTP odczytał prof. dr hab. Zbigniew Kruszewski – prezes Towarzystwa Naukowego Płockiego, przewodniczący Rady Towarzystw Naukowych przy Prezydium PAN, Rektor Szkoły Wyższej im. Pawła Włodkowica w Płocku. Po wystąpieniu Pana Profesora rozpoczął się koncert muzyki poważnej, muzyków instrumentalistów (flet i skrzypce) pod opieką J. Sołomko.

Po jego zakończeniu nastąpiło uroczyste wręczenie wyróżnień i odznaczeń, którego dokonała prof. dr hab. Joanna Madalińska-Michalak w asyście prof. dr hab. Agnieszki Cybal-Michalskiej oraz prof. dr hab. Joanny Ostrouch-Kamińskiej.

¹ Niniejszy tekst stanowi rozszerzoną i uzupełnioną wersję sprawozdania opublikowanego w języku angielskim w czasopiśmie naukowym „CHOWANNA” Nr 2/2017.

Pamiątkowy medal PTP otrzymał jego wieloletni przewodniczący, obecnie Honorowy Przewodniczący Towarzystwa – prof. dr hab. Zbigniew Kwieciński.

Dyplomy Członka Honorowego Polskiego Towarzystwa Pedagogicznego wręczono następującym uczonym: prof. dr hab. Czesławowi Banachowi, prof. dr hab. Marii Czerepaniak-Walczak, prof. dr hab. Henryce Kwiatkowskiej, prof. dr hab. Ryszardowi Maciejowi Łukaszewiczowi, dr Halinie Rotkiewicz, prof. dr hab. Joannie Rutkowiak, prof. dr hab. Marianowi Walczakowi, prof. UW. dr hab. Wiktorowi Żłobickiemu.

Prof. dr hab. Joanna Madalińska-Michalak – Przewodnicząca Polskiego Towarzystwa Pedagogicznego w swym wystąpieniu *Polskie Towarzystwo Pedagogiczne – tradycja i współczesność* nawiązała do historii Towarzystwa, wskazując na doniosły wkład wybitnych uczonych: Bogdana Suchodolskiego, Wincentego Okonia, Mikołaja Kozakiewicza. W ramach wystąpienia Pani Profesor został wyświetlony film prezentujący osiągnięcia PTP oraz współczesny obraz Towarzystwa w opiniach jego członków.

Całość konferencji podzielona była na dwie sesje naukowe:

I sesja – *35-lecie Polskiego Towarzystwa Pedagogicznego – Ewolucja tożsamości pedagogiki*, której moderatorem była prof. dr hab. Agnieszka Cybal-Michalska.

II sesja – *Towarzyskość – Etyczność – Wspólnotowość* – prowadzona przez prof. dr hab. Joannę Ostrouch-Kamińską.

I sesję rozpoczęła prof. dr hab. Henryka Kwiatkowska, wystąpieniem *Ewolucja haseł zjazdowych – czy ewolucja tożsamości pedagogiki?*, w którym nawiązała do genezy zjazdów pedagogicznych, w tym I Ogólnopolskiego Zjazdu Pedagogicznego (Warszawa-Rembertów, 10–12 lutego 1993 r.). Analizując hasła oraz myśli przewodnie kolejnych Zjazdów, Pani Profesor wykazała wieloaspektowy charakter spotkań środowiska pedagogicznego, uwzględniający ich demokratyczny kontekst.

Prof. dr hab. Zbigniew Kwieciński w swym wystąpieniu *Rozwój pedagogiki i jego zagrożenia* zwrócił uwagę na głębokie przemiany, jakie nastąpiły po 1989 r. Powstanie licznych subdyscyplin, ściślejsza współpraca z zachodnimi środowiskami naukowymi oraz decentralizacja ważnych ośrodków akademickich stanowią wartość dla polskiego środowiska naukowego. Jednak – w ocenie Mówcy – jest wiele jeszcze do zrobienia w zakresie budowania dialogu na płaszczyźnie dochodzenia do wspólnego trzonu propozycji dla praktycznych zmian systemowych. Także współpraca z decydentami praktyki edukacyjnej, w obszarze doskonalenia procesu dydaktycznego, jak i wychowawczego wymaga – zdaniem Pana Profesora – wiele pracy.

„Wszystko, co sprzyja wychowaniu człowieka mądrego, samodzielnie myślącego, „zabliźnionego”, otwartego na innych i na dobro świata, jest warte naszego wspierania, przy pamiętaniu i udowadnianiu tego, że niemało jest sił, które usiłują z nas, z ludzi uczynić bezmyślnych konsumentów oraz takich sił, które w imię fundamentalizmów, nacjonalizmów, ksenofobii i egoizmów usiłują cynicznie traktować ludzi jak stada owiec wiedzionych przez nich jedynie słuszną drogą.

Wychowanie ludzi krytycznie myślących, pełnomocnych, odważnie zmagających się z losem i współdzielnych w tworzeniu porządnego społeczeństwa jest możliwe i ono jest naszą stałą troską².

W dalszej części wystąpienia Prof. Z. Kwieciński odniósł się do problemu rozwoju kadry akademickiej, wskazując wiele niedoskonałości, w tym m.in: wysoki stopień tolerancji dla badań, które nie wnoszą niczego nowego do nauki, negatywną rywalizację, która destrukcyjnie wpływa na proces budowania pracy zespołowej naukowców, bierność po uzyskaniu awansu naukowego, braki umiejętności pracy twórczej młodzieży, jak również występujące w środowisku zjawisko niezdrowego lizusostwa i wrogości. W ocenie Pana Profesora przyczyną tego stanu rzeczy jest niedofinansowanie szkolnictwa wyższego, które w sytuacji eksplozji demograficznej i skolaryzacyjnej przyczyniła się do powstania quasi-ryнку wyższej edukacji.

Prof. dr hab. Stefan Kwiatkowski w wystąpieniu *Między teoretycznością a praktycznością pedagogiki* podkreślił znaczenie zdobywania doświadczeń praktycznych w powiązaniu z nauką teoretyczną. Mówca podkreślił, iż zauważa się niebezpieczny trend zainteresowania nauczycieli formami doskonalenia, w których oczekują gotowych rozwiązań, a nie dogłębnego studiowania pedagogiki. Jednocześnie – zdaniem Pana Profesora – istnieje pilna konieczność większej popularyzacji wiedzy pedagogicznej w społeczeństwie, a także tworzenia instytucji pośredniczących między teorią i praktyką w edukacji. Prof. S. Kwiatkowski zwrócił także uwagę na tendencje niektórych teoretyków stosowania *zagmatwanego języka*, co może skutkować nie tylko brakiem zrozumienia, ale także niechęcią praktyków do teorii. Kończąc, Mówca podkreślił znaczenie badań transdyscyplinarnych w nauce, jednocześnie wyraził dezaprobatę z powodu braku zespołów, które mogłyby prowadzić tego typu badania, tj. zespołów, w skład których wchodziłoby naukowcy reprezentujący różne dyscypliny naukowe.

Drugą sesję rozpoczęło wystąpienie prof. dr hab. Marii Czerepaniak-Walczak *Towarzystwo w nauce: istota, przejawy, efekty*, w którym Mówczyni scharakteryzowała podmioty towarzyskie jako wolne od anonimowości, prezentujące i manifestujące swe poglądy i opinie na temat wydarzeń i zjawisk występujących na świecie, wyrażających obawy o sprawy społeczne, a także wspierające inne podmioty lub instytucje. Pani Profesor – mówiąc o towarzyskości – podkreśliła znaczenie solidarności, która pozwala na identyfikowanie się ze wspólnymi wartościami. Kontynuując podjętą problematykę prof. M. Czerepaniak-Walczak stwierdziła, iż towarzyskość pozwala na przekraczanie granic administracyjnych, formalnych itp. Według Pani Profesor, towarzystwo naukowe jest rodzajem układu społecznego, umożliwiającego spotkanie osób o podobnych zainteresowaniach naukowych, dostarczając jednocześnie jego członkom poczucie wspólnoty. *Wielowymiarowość i dynamika warunków*,

² Z. Kwieciński, Wystąpienie na otwarciu VII Ogólnopolskiego Zjazdu Pedagogicznego w Toruniu, [w:] M.M. Urlińska, A. Uniewska, J. Horowski (red.), *Teoria a praktyka edukacyjna*, Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń 2012, s. 28.

w jakich organizowane są procesy i interakcje edukacyjne, każą z uwagą i otwartością teoretyczną oraz dużą wrażliwością na pedagogiczną praxis odnosić się do „rewolucyjno-romantycznych nostalgii” (Ranciere 2008, s. 78) za harmonią i jednolitością, za bezkolizyjną integracją indywidualizmu, niepowtarzalnością tego, co jednostkowe, z tym co podlega wielości i wspólnotowości” (Czerepaniak-Walczak, Melosik 2012, s. 198).

Prof. dr hab. Zbigniew Kwiecieński w swym drugim wystąpieniu *Rozchwianie i kryzys społeczeństwa wychowującego. Pedagogika i edukacja wobec „polityki zombie”*, nawiązał do hipotezy izomorfizmu rozwojowego L. Kohlberga i J. Habermasa, wskazując na niebezpieczeństwo zahamowania rozwoju moralnego poważnej części społeczeństwa w sytuacji anomii oraz do trzech hipotez nawiązujących do systemu autorytarnego, mającego charakter nawracający, jednocześnie funkcjonowania trzech różnych etapów rozwoju części społeczeństwa oraz czasu trwania stanu zahamowania w systemie autorytarnym, które H. Giroux określił jako hipotezę efektu „polityki zombie”.

Prof. dr hab. Tomasz Szkudlarek w wystąpieniu *Wspólnotowość i etyczność* zwrócił uwagę na zróżnicowanie wiedzy, która powstaje w efekcie różnorodnych podejść. Mówca stwierdził, iż wspólnotowość w pedagogice ma charakter *zdyscyplinowanej towarzyskości*. Odwołując się do prac Johanna Friedricha Herbarta, Pan Profesor stwierdził, iż pedagog musi być „zdyscyplinowany” i świadomie odnajdywać się na różnych polach nauki. Nawiązując natomiast do Brunona Latorura podkreślił znaczenie wspólnotowości jako sieci powiązań.

Prof. dr hab. Joanna Madalińska-Michalak w wystąpieniu *Wspólnota, społeczeństwo, towarzyskość* zaprezentowała relacje, występujące między pojęciami w tytule wystąpienia oraz proces ewolucji w europejskim postrzeganiu tych pojęć. Proces zmian dotyczył odejścia od prymatu *wspólnoty* na rzecz stowarzyszenia, które jest dobrowolną deklaracją przynależności do określonej grupy społecznej, naukowej itp. Pani Profesor zwróciła uwagę na różne formy *współbycia* i kształtowania postaw młodzieży, które podlegają procesowi ewolucji w Europie. W tym kontekście ważna jest – zdaniem Pani Profesor – refleksja nad formą wspólnotowości, do której zamierzamy wychowywać młodych ludzi.

Wystąpienie Pani Profesor zakończyło uroczystość Jubileuszu 35-lecia Polskiego Towarzystwa Pedagogicznego.

Zakończenie

Jubileusz 35-lecia Polskiego Towarzystwa Pedagogicznego stanowił ważne wydarzenie środowiska naukowego pedagogów. Był okazją do refleksji nad osiągnięciami Towarzystwa w perspektywie historycznej, jak również umożliwił debatę o problemach współczesnej pedagogiki oraz w szerszym kontekście nauk humanistycznych i społecznych. Uczestnictwo uczonych z kraju i z zagranicy pozwoliło na dyskusję o aktualnym problemach w kontekście międzynarodowym.

Podkreślono wagę współpracy międzynarodowej towarzystw pedagogicznych. Jubileusz stał się także okazją do dyskusji na temat roli i kierunku rozwoju Polskiego Towarzystwa Pedagogicznego w dynamicznie zmieniającym się otoczeniu.

Podsumowując, Jubileusz 35-lecia Polskiego Towarzystwa Pedagogicznego stał się wydarzeniem integrującym Członków Towarzystwa, jednocześnie dostarczającym wielu wspomnień oraz energii do podejmowania kolejnych wyzwań.

Bibliografia

1. Czerepaniak-Walczak M., Melosik Z. (2012), *Różnica czy zamęt – imitacja czy swojskość? Wprowadzenie w problematykę sesji*, [w:] M.M. Urlińska, A. Uniewska, J. Horowski (red.), *Teoria a praktyka edukacyjna*, Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń.
2. Kwieciński Z. (2012), *Wystąpienie na otwarciu VII Ogólnopolskiego Zjazdu Pedagogicznego w Toruniu*, [w:] M.M. Urlińska, A. Uniewska, J. Horowski (red.), *Teoria a praktyka edukacyjna*, Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń.
3. Ranciere J. (2008), *Na brzegach politycznego*, Ha!Art, Kraków.

Dane do korespondencji:

Dr Joanna Michalak-Dawidziuk

Wyższa Szkoła Menedżerska w Warszawie

e-mail: jmichalak@onet.eu